

CATALUNYA SOCIAL

Any VIII. Núm 346

Un any, 10 ptes. — Núm. solt. 20 cts.

14 Gener de 1928

PUBLICACIÓ
SETMANAL

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
DURAN I BAS, 11 - BARCELONA

APARTAT 1036
TELÉF. 1171 A

Liberalisme i socialisme

En l'enquesta oberta per un diari de Madrid sobre el liberalisme s'han dit coses veritablement pintoresques. No ens endinsem en ço que fa referència al liberalisme en si mateix, ja que aquesta és l'hora en què els entrevistats no s'han posat d'acord sobre el concepte. Però sí que volem sortir al pas d'una afirmació que han repetit més de dos dels senyors preguntats i que ha consistit en dir que el liberalisme i el socialisme havien d'anar junts, passant del primer al segon.

Es clar que prèviament cal fer una distinció. Si en parlar de liberalisme i socialisme han entès els opinants dir partit o agrupació liberal i partit socialista, no hi tenim res a comentar. Però si en parlar de liberalisme i de socialisme han pretès involucrar els conceptes d'escola liberal i escola socialista (en termes genèrics) amb el seu contingut doctrinal, amb la seva concepció de l'Estat i de les llibertats públiques, amb el seu criteri sobre qüestions econòmico-socials, llavors semblant afirmació tanca una manca de criteri i una falta de cultura veritablement esveradores.

En el terreny social (base sempre del terreny polític), ¿què vol dir liberalisme sinó domini de les llibertats individuals per damunt de tot? ¿No és la part dogmàtica de les Constitucions l'obra essencial del liberalisme? ¿No constitueix l'escola manchesteriana el ressò del liberalisme en el terreny econòmic? ¿I què és l'escola manchesteriana més que la proclamació del laissez faire, laissez passer, és a dir, la proclamació més estricta de la llibertat individual, llibertat que ha conduït al desequilibri econòmic i al capitalisme més absorbents?

Caldria només donar un cop d'ull al desenvolupament històric de les escoles econòmico-socials per a saber que el socialisme ha nat (en el terreny dels fets) com a reacció de l'excés de llibertat, com a remei als mals danys causats per aquella llibertat que permetia l'explotació del feble pel fort, de l'humil pel poderós, de l'obrer pel capitalista sense consciència del seu deure social. ¿Quan ha estat que ha començat de recordar-se de la necessitat de la consciència social, la necessitat de

la protecció del petit i del feble, sinó quan l'abús de la llibertat política proclamada per l'Enciclopèdia i la Declaració dels drets de l'home ha portat com a conseqüència l'anorreament del petit pel gran, del feble pel fort? I ço ha vingut amb l'escola liberal, amb la llibertat econòmica total, amb l'individualisme portat al món social pel món polític.

Tan sols davant els abusos del règim capitalista (no diem del capital) ha pogut formar-se el bloc doctrinal i pràctic dels socialistes. ¿Com lligar i compaginar, doncs, ambdues teories i ambdues realitats? La llibertat individual, del liberalisme, ve oposada a la constant intervenció de l'Estat, del socialisme. Els drets polítics liberals resten mancats de garanties davant la intromissió del socialisme en mant problema de família, de treball, d'economia. El lliure joc de les lleis econòmiques, proclamat del liberalisme, constitueix l'antítesi de la regulació per l'Estat de tot problema econòmic, de tota qüestió social, de tota relació entre patrons i obrers. ¿On pot trobar-se tan sols un punt de contacte?

La veritat és que, per molt que hem cercat, la llaçada d'unió que aquests senyors entrevistats per El Liberal de Madrid han pretès trobar entre una i altra escola, no l'hem sabut veure ni en el terreny polític, ni en el social, ni en l'econòmic. Tant en la doctrina com en la pràctica l'antítesi és absoluta... és a dir, deu ésser absoluta sempre que els liberals segueixin essent liberals i els socialistes no abandonin les bases més fonamentals del seu programa. Ara, si el que interessa és la formació de blocs d'esquerra, d'ideologia anticristiana (parlant en termes filosòfics), ja ens explicariem més i millor certes coincidències. Però si la bona fe ha predominat en aquestes declaracions, llavors cal anar amb cura a confondre llibertats públiques amb liberalisme com a confondre reformes socials amb socialisme. Ni les primeres tenen res a veure amb el liberalisme, ni les segones són patrimoni exclusiu dels socialistes.

Mals viaranys

Tenim una joventut intel·lectual malmesa.

No volem dir que sigui malmesa la *nostra* joventut intel·lectual, així, sens més ni més. Precisament la que és més *nostra* està amarada de l'esperit sa de la tradició que dóna com una certa incorruptibilitat, i sotja el progrés legítim, prenent l'embranchida des de la terra ferma, com aquell qui sap que la tradició no és una cristallització immobilitzada, sinó com un sentit humà perfectible i educable, una transmissió dotada de moviment en les seves tres coordenades: La del temps: passant d'una a altra generació; la de l'espai: dilatant-se dintre d'una àrea geogràfica propícia; la de la perfecció: acostant-se cada vegada més en els seus canvis de lloc i de temps a un ideal resplendent de veritat, de bondat i de bellesa.

Per sí podem afirmar que una part de la joventut intel·lectual de la nostra terra, potser la menys nostra i la més batuda dels corrents cosmopolites mundials i la més oberta a les frivolitats de la moda intel·lectual, es troba actualment malmesa, i ho ensenya en les seves manifestacions filosòfiques, literàries i artístiques.

I la característica més constant que trobem en aquestes manifestacions espatllades és el pecat contra el sentit comú. Llur filosofia brandarà des de l'extrem d'un espès materialisme a un idealisme anihilador; llur literatura saltarà d'un sensualisme grogler a un filosofisme enigmàtic, passant, si els plau, pels dominis secs i erms de la ironia destructora; llur art o furgarà els femers de la naturalesa o es pronunciarà bojament independent d'ella.

I llur religió? O l'escepticisme més enervador o el més delirant panteisme, dos extrems que semblen a molta distància un d'altre, però que es pot salvar en un instant com si fossin dos extrems que es toquen.

En tots els casos, però, o arremolinant-se a l'esquerre o arrecerant-se a la dreta, descobrirem en ells una premeditada intenció de no reposar mai sota la tèbia teulada del sentit comú on dominen la raó, l'harmonia i l'ordre.

¿Qui ha posat entre ells i el sentit comú aquesta tan pregonera enemistat que es podria comparar a la que va posar Déu entre la serp del mal i la dona de la promesa redemptora?

¿D'on els ve aquest avorriment de la llar pairal de la tradició on foren amorosament bressats?

¿Quina força els empeny a arriscar-se en boges aventures contra la raó i contra la naturalesa i tal vegada contra Déu mateix?

¿Amb quin corser, amb quines llances, amb quin seguici compten, per a donar la volta al món menyspreant tot allò que és camí, tot allò que és posada, tot allò que és escalf, tot allò que és claredat?

Si serà en uns el pes formidable de la matèria! Si serà en altres l'agilitat indomable de l'esperit que cerca la llum!

Prou veig a uns que es regiren pel llot, però no com un pes mort, sinó amb una agilitat pasmosa. Defensen el sensualisme amb una força espiritual que bé mereix millor causa; exposen i pinten la dèria de la carn humana, no pas amb turpitud d'esperit, sinó amb habilitat satànica. Faran tornar sensuais i imbècils els altres amb llur ploma i llur pinzell, i ells

tal vegada volaran per damunt les seves víctimes, satisfets de la seva obra, enfangats només que circumstancialment.

A altres veig enlairar-se per regions quasi invisibles, però res no em fa creure que cerquin les regions lluminoses de la veritat i del bé, sinó aquelles altres nebuloses i espesses on es perd la vista del món i del cel i de tota realitat.

I si fos que a uns i a altres els mou la vanitat, el desig d'ésser singulars i originals, menyspreant tota llei, fugint de tot camí fressat, recercant en el fons i en la forma totes les estridències, totes les estranyeses, totes les subtilitats!

Un hom no veu l'ànima dels altres per a llegir llurs intencions; però, si posem la hipòtesi que la vanitat els mou i els guia, trobem explicació planera de tots els seus procediments.

Per vanitat va començar a agafar la ploma als divuit anys quan encara el seu esperit no estava format ni el seu seny era madur. L'home vanitos frisa per fer-se conèixer i se li fa insuportable l'esperar el seu temps.

Per vanitat, en les seves primeres infantils manifestacions, va blasmar dels vells camins que havien obert. Fins que ell i la seva generació han vingut al camp de les lletres, tot en ell havien estat *patums* parençoses amb no res dintre.

Si abans els homes de lletres cercaven elements en l'estudi dels clàssics i en la contemplació de la naturalesa o en la meditació del propi moment espiritual, el nostre heroi dedicarà els seus primers espinquets poètics, poso per cas, a la ròssa escorxada que jau en el rierol, que tanmateix és un argument nou com el del W. C. que ha inspirat a un amic seu.

I més tard trobarà que el ritme i el consonant són una esclavitud a la qual convé substraure's, i més enllà se li farà insuportable la sintaxi, i no tardarà en menysprear tot lèxic que sigui intel·ligible, i tota lògica que posi qualque lligam a la seva fraseologia.

I tot aquest procés el portarà a Sant Boi? A algú dels que el llegiran potser sí, però a ell no; perquè, traient-se de sobre tota mena de jou i emancipant-se de tota lògica, hom acaba per revestir-se d'una mena d'escepticisme i de cinisme que fa l'esperit masell i invulnerable.

I té el seu mèrit això. Parlar sense seny amb artífici, no perdre'l i fer-lo perdre als altres no em negareu que és tot un art, com el de passar pel llibant estirat damunt el Niàgara i fer rodar el cap als qui s'ho guaiten. No tenim cap interès en treure'ls el mèrit, només desitjaríem que la seva agilitat canviés d'objecte i, en compte d'ésser anàrquica, aportés un valor real a la societat assedegada de realitats.

JAUME RAVENTÓS

La predilecció de Jesucrist pels pobres i humils ha estat la marca característica de la seva Església, i el cultiu d'aquest sentiment, l'ensenyança d'aquesta doctrina prové de la inspiració contínua de l'Esperit vivificant del Cristianisme.

La mort artística i la mort filosòfica

"Voici donc l'homme de lettres à son paroxysme: celui qui a fait de son ouvrage une idole, et que l'idole a dévoré". François Mauriac, parlant de la mort de Marcel Proust (1).

"Jesucrist no ha vingut al món a fer intellectuals, sinó a fer homes pràcticament virtuoses."

Últimes paraules del Bisbe Torras i Bages, en el llit de mort (2).

Finalment, ja que la figura d'En Cristòfor de Domènech s'actualitza altra volta, i ocupen els estudis les pàgines de moltes publicacions i en resulta exaltada la seva exemplaritat, bé ens cal reflexionar que ens podríem permetre, en els nostres judicis sobre els homes, totes les inversions de valors, totes les facècies, totes les fantasies, totes les elasticitats, si no ens haguéssim de morir mai. Si cadascú de nosaltres fos l'amo dels seus propis destins, tots podríem amb molta comoditat associar-nos a tots els aventurers intellectuals, disposats, quan l'hora arribés, a morir com a bons cristians, després d'haver estat tota la vida comensals de l'anarquia. Però vetaquí la dita de Lleó Bloy, que s'ha de repetir en francès per a guardar-li tota l'energia: *"Il est permis de se démander, et même de demander aux autres, pourquoi un homme qui a vécu comme un cochon a le désir de ne pas mourir comme un chien"* (3). D'una manera semblant ens podrien demanar amb quin dret esperaríem de la Providència el poder morir com a fills de Sant Tomàs després d'haver viscut i ensenyat com a fills de Kant o d'Hegel.

Haviem tingut a Catalunya, però, tot un rengle de morts piadoses i exemplars, des de la del Dr. Torras i Bages a les d'En Llimona, En Balanzó i En Gaudí, passant per la del delicat poeta gairebé adolescent, Joaquim Folguera. Però vet aquí que s'es començada en mala hora una altra sèrie de morts, que són instructives en sentit contrari; els traspassos ben poc edificants d'En Joan Crexells i Vallhonrat i d'En Cristòfor de Domènech. La lliçó de la vida, l'obra i la mort d'aquests dos escriptors nostres, és ben poc falaguera, la perspectiva de la seva influència no és gens grata; i si En Crexells i En Domènech han de tenir imitadors, i sempre tenen imitadors els casos presentats a l'exaltació i l'homenatge, bé cal témer per la sort de molts de nostres joves intellectuals i treballadors.

Amb la fi de l'un i de l'altre, jove filòsof i economista el primer, filòsof (bé cal que li donem el títol) madur i gens infant, per més que diguin, el segon, s'assembla força la fi d'aquell malaurat Marcel Proust, el psicòleg de la degeneració, del qual els més lúcids dels seus amics parlen com d'un home dedicat tot ell a la seva pròpia obra, i a qui la seva obra ha devorat. Si l'austeritat fos de debò el negar-se i sostreure's de tot el del món, àdhuc de la llei i la moral, i consagrar-se a la pròpia vocació literària, pictòrica, filosòfica, viure exclusivament per a una creació artística, sacrificar a l'obra del pensament, tots els sospirs del dia i de la nit, el cor i la ment sencera, immolar a ella el propi esperit i la pròpia ànima, no hi ha cap dubte que seria just l'elo-

gi d'austeritat que damunt Proust ha estat proferit per part dels qui no paren d'admirar-ne la "probitat", l'"ascetisme" i àdhuc la "santedat" (5) com si radiqués la bondat intrínseca d'una obra solament en la paciència, obstinació i continuïtat amb què el seu autor l'ha preparada. L'entusiasme que inspira la vida de Proust pel sol fet d'estar tota ella circumscrita a la seva producció, encara que aquesta creació sigui una monstruositat moral, puja encara de grau en considerar que Proust, havent viscut per a la seva literatura, va certament morir per a ella. Malalt, asmàtic, neurastènic, treballant sols de nit, vivint en una cambra fosca tapissada de suro (i llogant, als hotels, cinc habitacions: una per a ell i dues a banda i banda per a isolar-se del soroll que era, com la claror del sol, el seu gran enemic), pensant, parlant i alenat només que per a deixar acabada i arrodonida la seva novella única i colossal — infernalment colossal — *A la recherche du temps perdu*, s'anà extingint, dejú de tot auxili espiritual. Havia nodrit el seu llibre amb l'experiment del seu propi dolor, amb meditacions sobre l'insomni, la febre, la son, la proximitat de la mort, l'agonia (6). I en plena agonía, en la seva darrera nit, dictà encara reflexions sobre la mort, dient *"serviran per a la mort de Bergotte"*, personatge de la seva novella. I de la fi d'aquell imaginari Bergotte en rectificà detalls segons l'experiència del seu propi acabament.

La pàgina aquesta, de la mort de Bergotte, que ha deixat Proust escrita i retocada, és un document escèptic i ateu, testimoni de tenebra. Esfereix de pensar que morí el seu autor escrivint en tota consciència "que els dogmes religiosos no aporten cap prova que l'ànima subsisteix", i no deixant per al més enllà entreveure sinó un cert besllum de metempsicosi. Nega d'un cop la vida eterna i nega Déu i la moral escrivint que "les obligacions, la bondat, l'escrúpul, el sacrifici", *"lleis inconegudes"* "que no sabem qui les ha traçades", provenen d'un món diferent, però no pas superior, sinó anterior a nosaltres. Fa esgarriar que fos escrit això de cara a una mort certa i pròxima! I que altre neguit no tingués aquell desgraciat sinó el de fer-se servir a si mateix de model literari. Es el cas, ha dit Mauriac, d'un home de lletres en el seu paroxisme. Ha fet de la seva obra una idola i l'idola l'ha devorat. El que és més trist és que aquesta idola, després d'haver devorat el propi autor, també devorà molts lectors i alguns crítics, a començar, és de témer, pel propi Mauriac, que tot podent veure als seus peus l'abisme que Marcel Proust ha obert sense fer soroll ("on sent l'abisme qu'il ouvre et avec combien peu de bruit", digué Jacques Rivière) (8), no retrocedeix d'espant, no crida pas, ni avisa l'enorme perill.

El cas de mort artística, que podem dir, de mort d'un artista que comet el suïcidi de la seva ànima en holocaust al seu propi art, és, doncs, parell a aquestes dues morts que a títol igual podem anomenar filosòfiques, suïcidi moral en l'altar de la pròpia filosofia. I per cert que d'aquestes dues l'una influï certament en l'altra. "Ha mort Joan Crexells — escriví Cristòfor de Domènech al seu dietari íntim en la fulla corresponent al 14 de desembre del 1926 —. Avui

l'enterrem. Era, per bé que jove, gran filòsof i home d'enorme cultura... Homes com aquests ens en caldrien molts a Catalunya! La mort, però, en florir se'ns els emporta. Amava, *per damunt de tot* [jo subratllo], els grecs i Shakespeare. Amor que en principi és *l'única recepta* [id.] per a no fer marrada en el propi camí" (9). Ja vàrem retreure, en un altre article, que En Cristòfor de Domènech es va fer portar a la mateixa clínica que En Crexells, on aquest malaguanyat jove escriptor, antic conegut nostre, havia fet una mort laica, segons tots els seus companys i amics sabien. Volgudament i deliberadament laica, fins al punt que es repeteix de boca en boca la seva frase, tristíssima, prevenint que si demanava els Sagraments no l'atenguessin perquè seria senyal que no tenia el cap serè. La malaurada fi del pobre Crexells, debades dissimulada per les exèquies piadoses, no ha estat, però, cap minva ni produït cap reserva en l'homenatge i en la veneració d'home exemplar en que és tinguda la seva memòria, malgrat la catàstrofe que per al nostre jovent intel·lectual seria que el seu exemple fos contagiós. I tot s'avé per a exaltar les virtuts intel·lectuals; l'austeritat, la probitat són jugades com en el cas Proust. "Crexells era un esperit d'una accentuadíssima probitat mental. Donava al seu propi pensament tota la llibertat de plasmació i d'evolució. No volia influenciar-la amb dogmes ni principis tancats", ha escrit En Rovira i Virgili a un diari d'esquerra (10).

Aquesta "probitat", aquesta discutible honradesa de consciència, artística en el cas de Marcel Proust, filosòfica en el d'En Crexells, és ço que induí aquest a voler morir sense influenciar amb dogmes ni principis exteriors a ell, la intangible llibertat de la seva intelligència, tal com el primer va voler finir excloent de la seva vida i de la seva mort tota consideració externa a la seva pròpia obra, consagrant a ella la seva agonia, ai! i la seva eternitat.

Es de pensar que un esperit de "probitat" així induí En Cristòfor de Domènech a preparar-se a la seva fi, donant-se a la continuïtat del seu pensament, sacrificant-se tot sencer a l'escepticisme sarcàstic que era la característica i la conclusió de la seva filosofia, i posant-se a escriure les *Memòries d'un aprenent de bon cadàver*, assistint igualment a la seva pròpia mort com a un espectacle, especulant desesperadament amb les seves experiències, fent de les últimes sensacions de la seva vida extingint-se els últims fulls de la seva obra literària, del seu *Carnet*. Cristòfor de Domènech, per a qui s'interessaren alguns eclesiàstics, refusà els Sagraments i àdhuc, segons ens han explicat, féu retirar el crucifix que un zelós frare havia fet penjar en sa cambra de moribund, mostrant-se'n tot ofès. Tristos finals!

Trist final el de Marcel Proust per a escàndol del món. Trist final el de Joan Crexells per a escàndol privat dels seus amics (que no és obstacle a l'homenatge públic). Trist final el d'En Cristòfor de Domènech per a escàndol de Catalunya. Es hora de pensar que ens interessa molt a tots, essent la bona mort dels homes eminents un tresor espiritual col·lectiu, la bona fi dels nostres literats. I a tots convé de pensar que la bona fi no cal fiar-la al miracle, a la miseri-

còrdia de Déu sense esforç propi, acudint amb la mercè gratuïta d'aquest bé suprem dels homes que és la bona mort, a coronar una vida immolada a l'art per l'art, a la filosofia per la filosofia, una vida que bategà tan sols per la voluptat de la creació artística o per aquella voluptat intel·lectual que és l'orgull filosòfic. Convé que no fugim dels nostres joves, o vells, intel·lectuals i artistes, les normes de la mort cristiana, que no es perdi el record de la lliçó sobirana del bisbe Torras i Bages morint tot ensenyant de morir amb plenitud magistral, ensenyant que no és l'orgull sinó la virtut humil el camí cristià de la mort. Seguint la imatge de l'altre article, insistim en allò que encara que un parricida sigui al cel, el camí del cel no és el parricidi. Que no siguin ni els perduts per voluntat, ni tampoc els salvats per miracle, els nostres models populars, sinó els salvats per la misericòrdia de Déu ajudant als qui s'ajuden i exerciten per la *probitat cristiana* de la seva vida.

R. RUCABADO

(1) *Hommage à Marcel Proust*. Núm de la *N. R. F.*, pp. 335 i 336.

(2) *La ciència del patir*. Postdata.

(3) *Exegèse des lieux communs*.

(4) Vol. d'homenatge, esmentat, pp. 26, 72, 145, 237, etc.

(5) *Ibid.*, p. 145.

(6) Segons Mauriac. *Ibid.*, p. 336.

(7) *Ibid.*, pp. 323-325.

(8) *Ibid.*, p. 185.

(9) Citat per Leandre Cervera, *La Revista*, últim número.

(10) *La Nau*, 13 desembre 1927.

BIBLIOTECA BALMES

CURS DE LLENGUA HEBREA

A CARREC DE

Mn. JOSEP CASANELLES MONTALT

Els qui vulguin assistir al primer curs de llengua hebrea poden matricular-se a la Biblioteca Balmes (Duran i Bas, 11), on es donaran les lliçons, de 7 a 8 del vespre.

Aquest número ha passat per la censura governativa

Sant Francesc a la Segarra

Sant Francesc d'Assís, en anar de Barcelona a Lleyda, llocs on és comprovat el seu pas, degué travessar Catalunya per la ruta central, antiquíssim camí que segueix probablement el traçat d'alguna secundària via romana poc o gens esmentada en els itineraris coneguts.

Sortit de la capital catalana i passades les fèrtils voreres del Llobregat s'anà endinsant per les comes que envolten Igualada, i seguint el vell camí, arribà un dia a sojornar a Cervera, l'antiga vila segarrenca, vora del camí plantada en un puig imponent, i filla del mateix camí com punt obligat de tenir-hi repòs els vianants després de la jornada.

El sant pelegrí venia amb tot el panorama de la Segarra ficat als ulls i planant en la seva ment, amb els peus descalços coberts de la pols blanca de la via humil, amb el front orejat pel vent suau impregnat de la sentor de l'espígol, i amb el cor commogut per la serena austeritat del paatge. No trobà les valls verdes i rialleres de la seva terra beneïda, ni les altes muntanyes vestides de frondoses boscúries i regalimant aigua, ni les immenses planes amb cura conreades, ni les hortes ubèrrimes de les terres que fins llavors havia petjat; com tampoc les riques masies on captà, ni els corrents d'aigües rumoroses que li apagaren la set ni les arbredes magnífiques que cobricelaren amb ses ombres fresques son cos fatigat i escoltaren son colloquis amb l'Amor. Per la seva vista encantada desfilà lentament la Segarra grisa, pedregosa, amb sos rosaris de comes nues de vegetació luxuriant, amb prou feines mig cobertes de punxants argelagues, espigolars i timonedes de color quasi confosa amb la dels cantelluts fíters; amb sos claps de garrics i de roures i alzines arrelats a les entranyes de la roca; amb ses feixes estretes servades per parets de pedra seca on la terra era fecundada tant per la suor dels pagesos com per l'escassa aigua del cel; amb ses valls recòndites de pedres i més pedres, on algun lladoner, petrificat en aparença, estenia ses branques damunt d'un viot mig eixut, amb les vinyes i oliveres pujant afilerades pels replans, fins a la carena. Per arreu verds apagats, grisors més o menys somortes, terres resseques i de colors neutres, solcades per la blanca ratlla del camí, el qual va seguint les ondulacions del terreny, amb llargues i pesades costes tot sovint; i, a les llunyanies, tota la gamma de les colors moradenques i cendroses, amb una com lleu boirina als cims, ara daurada, ara d'argent.

Darrera d'una coma, altra de semblant, i després d'una carena blanca amb el fiter arran de terra i de vegades visible com carcassa d'algun monstre antediluvià a mig soterrar, la baixada a una vall petita i profunda voltada de muntanyoles, que és precis de pujar seguint la ruta, i dalt ja, nova carena blanquinosa vorejada per hieràtics matolls de garrics i algun trosset sota l'ombra de colossal om centenari; i per esplai dels ulls fileres de comes a cada costat, seriosament arrencades, amb qual massís es confonia qualche agrupació de pobres cases al redós d'un castell, voltada de feixes de color més tendra i de coriolets més trepitjats amb un ramell de pol·lacres a la voreta d'un toll d'aigua.

Un vol de pardals precedia el Patriarca, alegrant-lo amb son piuleig humil, i les aloses i les cogullades, tan amigues seves, també li feien companyia; les garses blanques i negres el seguien de més lluny, i demés, encara, escamots de perdius cendroses; i alguna guineu, vigilant i esquiva, se'l mirava passar des de la boca del cau.

Poc trobà Sant Francesc pel camí cavalcades d'alts personatges que anessin de cacera, de marxants amb seguici de riques mercaderies, ni estols que cerquesin lliurar batalles amb els alarbs no massa lluny, fent tremolar al vent les senyeres i lluir al sol sos armaments; ni opulents castells ni esplèndides pagesies on demanar caritat. Només trobà algun que altre traginer amb miguada càrrega, algun captaire mig arrossegant-se per la pols, i no gaires pagesos dels poblats de les vores, que anaven a la feina amb una cançó alegroia als llavis, o se'n tornaven a ses llars cansats de la dura tasca de treballar la terra, amb un feix de branques seques sobre l'espatlla inclinada. I al peu de la via, a llargues distàncies, pobríssims hostals, amb pedris a la porta, grans establies i un pou d'aigua crua.

No feia pas massa anys que els alarbs eren foragitats de Segarra, i els comellars atalaiats per Sant Francesc havien fet de frontera i de murs de contenció per a impedir llurs noves invasions, defensats pels valentíssims fills de la terra amadors de sa independència fins a la desesperació, com ho havien demostrat els íbers, sos passats, a les orgulloses legions de Roma. Llavors el camí era un formigueig de guerrers anant i venint comanats pels cavallers de les rodalies, quan no pel mateix comte sobirà de Catalunya, un tragí de bagatges, d'armaments, de presoners; i en la quietud de les valls retrunyien els crits de guerra i l'espantosa remor del combat. I ara la Segarra romania tranquil·la, anant formant sos burgs humils, intensificant-se amb la pau la població i el conreu de les terres, i anant-se bastint lentament els massissos castells, i, més de pressa, esglesioles a la Verge Maria com a expressió de la pietat sinceríssima dels ferrenys terrassans, que si tenien el cor de lleó per a plantar cara als alarbs i fer-los fugir amb gran destroça, el tenien de coloma per aquella qual invocació els donà força en la lluita. I el camí restava quasibé solitari, alegre d'ésser petjat pel Patriarca, tot esperant les petjades del segarrenç qui aviat havia de seguir-lo, Sant Ramon No-nat, més d'una vegada, i dels sants i reis que el fressaren més tard, entre ells altre gran fill de la terra, Sant Pere Claver, en anar com Sant Ramon a demostrar la caritat i la gràcia de Déu per Segarra pròdigament escampades, lliurant-se al servei dels esclaus.

Sant Francesc es féu entendre dels vianants; i si la terra li entrà endins de l'ànima per la seva senzilla austeritat, més encara li entrà la fe robusta i simplicitat de la gent, la seva modèstia i la naturalitat del seu esperit tot ple de les amors a Déu i a la Pàtria. Amb ells caminà llargues estones parlant-los germanívolament, i amb ells compartí la pobresa d'un bocí de negre pa de sègol que mig avergonyits li oferiren, i potser d'algun grapatet d'agllans

o de figues, fent de taula una pedra i asseguts sobre els flairosos timons; i, en acomiadar-se, coralment els beneia i deia germans als fills de la Segarra.

Sant Francesc va fent son camí pensant en Madona la Humilitat i en Madona la santa Pobresa; i, girant-se al curt seguici d'un parell de frares que rèspectuosament l'escolten, els parlà:

—En veritat us dic que de tantes terres com he vist, cap com aquesta tan intensament em plau; en cap he vist com en ella palesada i fins materialitzada la santa humilitat; en cap gent com la que hem trobat per aquesta via he vist tan clarament estampades la santa simplicitat i la santa pobresa evangèlica; a cap país tant com a aquest puc dir germà: mireu, la terra, els ocells, fins les plantes, tenen la color del nostre hàbit; en veritat us dic, germans meus, que s'assembla amb la terra on predicà Nostre Senyor Jesucrist i va patir-hi Passió i Mort.

* * *

La vila major de l'alta Segarra, on s'aturà a reposar el Sant, té al peu de la collada pedregosa que li fa d'escambell, un minso corrent d'aigua clara, paral·lel bon tros amb l'antic camí de Barcelona; i entre una i altra, hi havia un clap de vegetació amb bells arbres, i probablement, al peu mateix del camí, un hospital o lloc de refugi pels pobres pelegrins.

La defallença causada pel cansament, i més encara per l'amor que li feia tenir el cor com un tió encès, i l'atracció d'aquell lloc, obligaren a Sant Francesc a reposar-hi llargament per a refer-se. Com en altres viles, predicava a les multituds, ara a l'església i més ara als carrers i places; i quan no podia ni amb la dèbil càrrega de son cos mortificadíssim, baixava de la vila, anant a llanguir de divina amor endins de l'arbreda, fent testimonis a les plantes i als ocells i al rajolí d'aigua de la roentor que el consumia. Les austeres comes, les pedregoses valls i les grisors de les llunyanies feien de franciscaníssim paisatge; i la gent de la vila baixava darrera del predicador estranger, embadalits de sa dolça parla, i el deixaven, sense torbar-lo, en extasiar-se amb Déu sota dels arbres.

Sant Francesc continuà un dia el camí; corprès, però, de la Segarra i dels segarrencs, deixà un record a la vila; una pedra posada en terra, al peu de la via humil, adjunta a l'hospital on reposà i propera al torrent i a l'arbreda: la primera pedra de l'església que fou de Santa Maria de Jesús, la pedra fonamental de la futura casa franciscana, com a testimoni de la seva amor i del seu agraïment i penyora de la seva seràfica benedicció.

I s'alçà, de seguida i poderosa, la casa franciscana, i tingué jorns de glòria esplendent; i en els de dolor, que també en passà, veient sos murs arran de terra, el record del fundador i de què hi havia als fonaments una pedra per sa pròpia mà posada, esperonaren els seus fills i els seus devots per a cercar al·moines per tal de redreçar-la, els bisbes i els Papes per a concedir indulgències i els reis per a donar-li a bastament la seva protecció. I en l'església, espaiosa i artística, a prop de la imatge de Santa Maria s'hi venerà per segles la del Patriarca amb els braços estesos, acollidors per tothom; i al seu redós florí la santedat i la ciència de moltes generacions de frares.

Vingueren dies de major malvestat i la casa restà buida, exiliats els fills del Serafi, que no hi han tor-

nat mai més. La pedra per ell posada no perdé, però, sa virtut d'atracció; i quan, per designis de la Providència, hagué de restaurar-se a Catalunya l'Orde Franciscana, fou reservada la glòria de restaurador a un segarrenc, un cerverí, el P. Ramon Boldú, fill del carrer de Sant Francesc i format espiritualment a l'immediat convent; i, de segur, per la misteriosa valor de la seva pedra fonamental no sols posà ell la primera de la restauració de l'Orde, sinó també la de la nova Congregació de monges de cinyell de corda que el reconeixen com a Pare.

Déu faci que no s'estronqui mai la virtut d'aquella primera pedra ungida per les mans del Patriarca d'Assís i que diuen és sota l'absis ennegrit i cobert d'eures de l'església encara erecta i ferma de Santa Maria de Jesús, de Cervera; i que sempre signifiqui la benedicció seràfica sobre la treballadora gent i la avui pròspera terra de Segarra.

FERRAN RAZQUIN FABREGAT

Impressions d'alpinisme

...I allà vora el Mont-Rose, en l'embriaguesa natural del gran espectacle, naixia en nosaltres — joves encara — el primer delit de l'ànima vers l'eternal bellesa de la muntanya, es desvetllava el desig de veure-la de prop...; provar l'escalada d'aquell cim, fantasma gegantí, esdevingut tot rosa dins el cel blau, en l'alba freda i serena... Oh! la revelació inesperada a l'ànima franca de la joventut d'aquell amor pregon que duraria tota la vida!...

Els guies són un exemple del deure seguit en la manera més penosa i més pura; tothom fins els més allunyats de l'alpinisme deuen un cert respecte a aquests homes sempre exposats al perill, sempre disposats a vèncer els obstacles fins al preu de la vida, abnegats per la tasca acceptada...

Qui no recorda les nits glaçades a quatre mil metres, passades a la serena, reposant sobre els genolls del guia?... i aquell saltar i trescar per roques i gèleres ambdós com si fossin un sol... qui en l'alta cima conquerida després d'una jornada d'esforços ha viscut moments d'emoció sublim tenint el guia a son costat, mai no podrà oblidar aquella abnegació que sols una veritable amistat pot correspondre... amb llur força i fermesa personifiquen la muntanya fills que en són...

A la muntanya tot seguit es coneix el company no sols en el que val físicament sinó també en ses qualitats morals; sota la lluita amb els elements, en el retorn a una vida primitiva ningú no pot amagar el caràcter... allà dalt tots els nostres petits defectes surten enfora i en l'aire lleuger dels cims l'ànima de l'home es fa transparent... talment pot llegir-se...

Com em plau el rostre de la joventut en l'alta muntanya... el color, l'expressió de la mirada prenen sovint un caire assenyalat, fisonomies indiferents esdevenen enèrgiques... perquè porten l'empremta d'una lluita contínua, d'una vida aspra però serena...

I l'esguard se'n va lluny, sempre clar i pregon com el dels mariners, reflexant els amples horitzons...

(Bells fragments de "Récits et Impressions d'alpinisme" del gran alpinista Guido Rey que sent la muntanya en tota la seva grandesa i l'estima amb passió.)

L. RIBÓ, trad.

DE LA VIDA SOCIAL FABRIL

Un gloriós cinquantenari

Mig segle de vida mercantil en aqueixos temps de tants daltabaixos, en què l'existència forta i serena de les institucions té quelcom de miraculós, és natural que es celebri com una gràcia especial de Déu, rentant-li els homenatges que li són deguts.

Aquest és el cas de l'Agrupació de les "Fàbriques Marquès" de Vilanova i Geltrú. I quan l'ànima de la institució fabril sobreviu superant-se, per dir-ho així, a si mateix, i pot contemplar la seva empresa triomfant i àdhuc presidint-la vigorosa i encertadament encara, és natural que després de Déu es pensi en l'home del qual Déu s'ha valgut per a tal empresa. I aquest és el cas del venerable pròcer català que ha donat el nom a la institució, i la vida i fortitud mercantil de què frueix, amb les condicions socials cristianes que la fan gloriosa entre totes les seves similars.

Per això és gloriós aquest cinquantè aniversari, i això explica l'esperit enlairat, cristianíssim, joios, que han revestit les festes amb què s'ha celebrat a Vilanova i Geltrú, presidides pel nostre respectabilíssim amic senyor Marquès i de les quals ha donat compte llargament la premsa diària.

De festes semblants a les "Fàbriques Marquès" ja n'hem parlat altres vegades damunt d'aquestes planes. Anyalment hi tenen lloc i sempre criden justament l'atenció pública; però en aquesta ocasió les festes han estat molt més solemnes.

El reverend Pare Casanovas les organitzà i presidí, i en dir això ja n'està fet el seu elogi. L'illustre fill de Sant Ignasi les hi donà l'esperit de què parlàvem i, a més a més, l'esperit patriarcal, l'esperit social i netament popular que les han caracteritzat ara més que mai.

Aquestes festes són verament encisadores. Llegint la bella narració que n'ha publicat *La Veu de Catalunya*, a hom li sembla que viu en un nou món fabril on els nostres principis socials-cristians han encarnat plenament en la vida patronal obrera. Si tinguéssim de classificar-la, tal com s'ostenta en les "Fàbriques Marquès", diríem que té un nom propi seu: sistema patriarcal cristià.

Quan molts que passen per sociòlegs diuen calumniosament que la Religió Catòlica no s'ha ocupat mai del problema obrer, de la tan anomenada "qüestió social", voldríem tapar-los la boca replicant-los que en la nostra santa Religió no existeixen aquest problema ni aquesta qüestió. Vivint catòlicament, la vida del treball és una prolongació de la vida familiar cristiana, i, com argument de fet, citariem el cas eloqüentíssim de les "Fàbriques Marquès", de Vilanova i Geltrú.

I aquesta vida cristiana del treball és l'única i veritable i pràctica solució del marne conflicte obrer que té justament esverats a sociòlegs i economistes.

Que s'informin aquests senyors de com es treballa allí, de com es relacionen els obrers amb el personal director, de com s'exerceix el patriarcat familiar d'aquest home que ha fundat i sosté eixa gran institució fabril en mig d'una atmosfera social enrairada i emmetzinada per un segle seguit de malentesos, d'enveges, d'odis, de lluita, d'infames propagandes, de crims; barrejats amb cracs financers i amb crisis

econòmiques, ruïnoses i espaventables. I aleshores tindran de confessar eixos senyors la veritat de ço que hem dit, i veuran la importància social d'aquestes festes que posen tan magníficament de relleu les virtuts insuperables de nostra santa fe, per a donar al món del treball la pau de la qual fameja.

Bé podia plorar de goig l'home que ha bastit cristianament aquesta monumental font de producció i d'educació que a tantíssimes famílies obreres aixopluga i fa felices; i bé podien eixos afortunats obrers plorar també d'agraïment i satisfacció en homenatjar-lo; i ben satisfet podia estar igualment el zelosíssim i savi P. Casanovas dels èxits d'eixa gran festassa catòlica social que organitzà i portà a tan bon terme.

A. Z.

Campanya general contra la pública immoralitat

En periòdics i en revistes, en mítings i conferències, en gestions privades i públiques, s'està portant a cap una forta campanya contra la pública immoralitat.

A aquesta campanya contra aquest flagell públic ja des dels seus començaments s'hi sumà CATALUNYA SOCIAL, arribant els seus esforços a límits potser poc equànimes... Oh, si no fos la santa prudència!

Però tot quant de primer antuvi va semblar una mica exagerat o atrevit en aquestes columnes, després ha resultat exacte i prudent, havent pogut hom fruir de satisfaccions tan intenses com veure reproduïts paràgrafs dels articles de CATALUNYA SOCIAL i fins un article íntegre contra la immoralitat regnant, en les mateixes Fulles parroquials de dominical propaganda.

Amb molt de gust donariem compte del curs d'aquesta croada — que capitanegen braument, com és natural, aquells a qui Déu té encomanada la guarda dels seus ramats —, però no disposem d'espai per fer-ho. La llàstima és que la premsa diària no dona a aquesta gran campanya la importància cabdal que té. Fa pocs dies va celebrar-se als salons del Foment de la Producció Nacional un míting magnífic, encoratjador, organitzat per la Lliga contra la pública immoralitat, però la crònica periodística gairebé no va dir-ne res, i això que els parlaments dels senyors Lanfranco, Roca, Pare Castro, Campos i el de la senyoreta López de Sagredo, amb el magistral i vibrant resum del digne President de la Lliga, En Desideri Canals, mereixen tots els honors de la publicitat. Dubtem que es puguin dir, més discretament, coses tan delicades i veritats més colpidores que les que es digueren en aquell acte. Per a molts dels que ompliren el local (vertadera selecció de la Barcelona culta), foren una revelació aclaparadora. Llàstima que la Lliga no publiqui els parlaments, perquè caldria que els conegués el gran públic barceloní. Perquè si no es coneix el mal...

De totes maneres la meritíssima Lliga contra la pública immoralitat sap ja que té les plomes i les columnes de CATALUNYA SOCIAL a la seva disposició.

Jacques Maritain

II I ÚLTIM

Primauté du Spirituel és un llibre admirable, la lectura del qual deixa una profunda emoció. És l'ascensió serena d'un ànima cap a les altures de la més pura espiritualitat, sense deixar l'argumentació robusta, ferma, a què Maritain, com bon filòsof, no renuncia mai. Res d'illusió, res de somni; realitats i prou. Però realitats altíssimes, enllaçades unes amb altres, sense trencar mai la cadena del raciocini.

El llibre ha tingut la virtut de produir-lo la polèmica de l'*Action Française*. I si no fossin tan greus els danys produïts per aquesta, quasi ens vindrien ganes d'exclamar allò de "O felix culpa..." que ha produït aquest joïell de l'esperit cristià que s'anomena *Primauté du Spirituel*.

Amb tot i ésser, doncs, producte d'aquella polèmica, el llibre no és polèmic. Com diu Maritain molt escaientment, "portat per les evidències morals que se m'imposen, jo no intervinc en el debat més que per rendir culte a la veritat, com a observador imparcial". Si analitza, doncs, la crisi de l'*Acció* és solament per aixecar el vol a regions serenes i altíssimes, per a deduir conclusions especulatives i pràctiques que se'n deriven. Però en el llibre és evitat tot personalisme amb un exemple de caritat poc freqüent, d'aquesta caritat que ell reconeix com a fonament i vida interna de la Unitat catòlica, el *Deus charitas est*. I les consideracions sobre els problemes que aquest tristíssim debat suscita, no li serveixen al nostre autor més que per aixecar l'esperit cap a la qüestió essencial de la Unitat espiritual del món dins la Unitat catòlica.

Tan sols l'efecte, el respecte i l'admiració que sent pel Vicari de Crist, el porten a exclamacions nobilíssimes com aquesta: "L'amor que tinc pel Vicari de Jesús Crucificat em fa sentir la profunditat dels seus sofriments de pare. Ell ha carregat els del món sencer. Si ell pega, és pel bé de les ànimes, per a curar les ferides dels deixebles de Crist. En la terrible solitud que l'eleva per damunt de tots els homes, tots els dolors de la cristianitat tenen eco en ell; ell obra com pastor fidel, ell s'exposa per l'amor nostre, portat per la consciència de les seves immenses responsabilitats. Entre la multitud de cristians que demostren sentiments de tota mena, qui pensa en les tristesses del Papa, en la seva gran angixa que vetlla sempre en el cim de la torre de l'Església?"

* * *

Primacia de l'espiritual; heus ací l'esquema: la política està subordinada a la moral, la moral a la religió. Primacia de l'espiritual, que sotmet l'instint a la raó, i la raó al sobrenatural, als designis i a les voluntats de Déu. Primacia de l'espiritual, que ens obliga a admetre la Unitat de l'Església com el primer i més desitjable entre els béns humans, i com a garantia de tots els altres.

Admet nostre autor la distinció entre el poder directe i l'indirecte de l'Església; però mai aquesta distinció pot suprimir el deure de l'obediència. Refusar expressament i obstinadament l'obediència a

l'Església amb el pretext que la qüestió en joc no es troba entre les sotmeses, entre els casos d'intervencions previstes, equival a desconèixer la naturalesa mateixa de l'Ésser moral que és l'Església, cos de Crist del qual cap membre no pot separar-se, mare universal dels homes. "Per a una ànima, obeir l'Església és optar per la vida. L'acte d'obediència a l'Església és essencialment un acte d'amor". "Recolzar-se en la raó per a pronunciar el *non possumus* és preferir la seva pròpia convicció a la certitud d'infalibilitat del Papa, admetre que un és més ben informat i més clarivident que ell, i jutjar en darrera instància pels designis propis sense tenir en compte els designis derivats de la Providència i de la inspiració de l'Esperit Sant." "Solament quan l'Església és considerada com un rodatge d'una mecànica merament racional, i no com la clau de volta d'un ordre diví, solament llavors l'obediència no apareix com necessària."

No cal témer que de la crisi de l'*Action Française* en derivi un divorci entre l'Església i la intel·ligència. "Aquesta cançó ha estat cantada sovint, sense tenir en compte que l'Esperit coneix bé la seva Pàtria", diu Maritain, en bellíssima expressió. Solament en resultarà un mal evident: l'afebliment dels catòlics de França davant dels seus adversaris, el renaixement d'un anticlericalisme intel·lectual i el reforçament d'un laïcisme pràctic.

I així va discorrent nostre escriptor, sense ànim per part nostra de resumir-lo. Passen per la seva mirada la Unitat espiritual del vell món; les aportacions de l'Orient llunyà; la tasca evangelitzadora, com a primer valor humà encara, que cal portar a cap, etc., i per aquest camí, ple de llum i de claredat de judici, arriba a la conclusió que solament el catolicisme pot refer la Unitat del món modern, així com va aixecar la cristianitat damunt les ruïnes del món romà. I en aquest punt dona la lliçó suprema que tots els pobles cristians deuen aprendre, per damunt de totes les lliçons de política nacionalista, ço és que "Els qui en temps dels barbres evangelitzaven, no ho feien per a sotmetre aquells a Roma, sinó que treballaven solament per a un sol Mestre: Jesucrist. I així també els que avui van cap als barbres nous han d'oblidar els seus interessos nacionals i particulars i els seus prejudicis d'homes blancs". Cal acabar amb les fronteres de races per a fixar l'esguard en un món superior, el de la Pàtria de les ànimes. Quants problemes, així, deixarien de ser-ho i quantes qüestions s'estalviarien! Qüestió d'aixecar un xic la mirada amunt, amunt...

Passen pel llibre la consagració dels Bisbes xinesos; l'aportació de les races de color a l'Església; la colonització; les missions. I Maritain aquí també segueix veient panorames d'esperits, i diu: "Civilitzar és conquerir per l'amor. És la Fe la que conquista. Primacia de l'espiritual, veritat ça i lla de les muntanyes i dels oceans, de l'Orient i l'Occident."

Que passin alguns anys — diu — i en una societat implacablement jerarquitzada damunt l'imperi de la raó orgullosa i dura que refusa tot el sobrenatural i tota autoritat divina "el pes de la Matèria arribarà a ésser tan ferm... que l'heroisme cristià s'haurà

convertit en l'única solució de la vida", és dir, que per a resignar-se a l'existència tal i com ella serà imposada caldrà haver renunciat, des d'un principi, a tots els béns d'aquest món. Retornat a l'esclavatge, l'home no trobarà pas llibertat més que en el seu interior ni més joia que en Déu. L'imperialisme bolxevista, amb el seu esforç d'expansió mundial, sembla anunciar l'època en la qual no hi haurà altres valors que l'universalisme de l'Anticrist i l'universalisme de Crist... Es diria que l'Església recull tot el seu amor i prepara alguna obra divina davant del gran dolor que s'acosta". Per aquesta tasca de l'esdevenidor, el món demana Sants armats d'aquella força que, solament ella, trasbalsa les muntanyes, muntanyes de mentides, d'ignoràncies, damunt les quals el món actua...

I així el nostre escriptor ens porta, suaument, dolçament, a la contemplació de les regions més serenes. I des d'aquest observatori, veí del cel, ens convida a contemplar els reialmes d'aquest món dividits, els uns contra els altres, amb crits de dolor continuat; i davant de l'espectacle ens fa recordar les paraules de Crist: "Si tu coneguessis almenys en aquest dia que se t'ha donat ço que et procuraria la pau!"

¿No és cert que amb aquesta sola enumeració de temes arribem a la conclusió que el llibre d'En Jacques Maritain és quelcom avui superior, desusat, fill d'una raó que no abandona mai les seves posicions, però també d'una Fe empeltada en un esperit d'excpcionals carismes?

JOSEP M. GICH

Transformisme i evolucionisme

V

CONTINGÈNCIA I IMMUTABILITAT

Amb els nostres quatre anteriors articles tal vegada podríem donar per terminada la nostra tasca. En ella hem curat de valoritzar amb la màxima justesa i objectivitat les raons i arguments en què recolzen llur evolucionisme radical els autors de la mena de Dorlodot i Obermaier, i en l'autoritat dels quals s'estantolen certs d'altres, especialment Bosch Gimpera en el seu estudi *El origen del hombre*. La qüestió, però, de l'evolucionisme i particularment de l'origen de l'home, lluny d'ésser definitivament resolta o passada de moda, batega encara d'apassionadora actualitat. L'arribada al nostre mercat de l'obra d'Hilaire Belloc (1) torna a actualitzar-la. I com si àdhuc al mateix poble volguessin interessar-lo per tan greu qüestió, aquests darrers dies l'hem vist desfilar almenys encuriós, per un dels nostres teatres a contemplar una pel·lícula en la qual de manera plàstica tant com viva s'intentava posar de relleu les possibles semblances entre l'home i el gorilla (2). Per tot això, ara que hi som posats ampliarem la matèria d'aquest palpitant problema amb uns altres articles més.

En els nostres anteriors repetidament ja hem afirmat que de la mateixa manera que refusàvem l'evolucionisme radical, admetíem el modificacionisme, o si es vol, un cert evolucionisme moderat. Aquesta posició nostra enfront del problema de les espècies s'avé perfectament amb la idea de la contingència dels éssers, tant com amb les nocions d'immutabilitat de les essències. Tots admetem la contingència de les criatures. Contingent vol dir no sols la cosa moridora, sinó que d'igual manera que afecta una forma determinada hauria pogut ésser afectada d'una altra forma o diferent. I el mateix importa que les formes de què són actualment afectades siguin modificables o subjectes a variacions.

Aquesta mateixa noció de contingència exigeix la immutabilitat de les essències per tal com aquestes

constitueixen la quidditat (3) de les espècies com la de totes les criatures. Puix si fossin contingents indefinidament transformables i variables no fóra possible el coneixement d'elles. La filosofia i la ciència tota mancaria de lleis i principis on recolzar-se i fer deduccions i el món esdevindria un caos o bé una fenomenologia.

D'acord amb aquests principis de sana filosofia es mostren la Història Natural i la Paleontologia. La Història Natural, amb els seus mètodes classificadors, ens demostra la unitat harmònica de les innombrables espècies fixes i immutables, i que en les diverses mutacions de llurs formes estan tancades dintre d'uns termes completament precisos determinats per llurs essències. Això mateix ho palesa la Paleontologia per mitjà dels fòssils descoberts. Aquests, en els canvis, mutacions i transformacions a les quals les espècies han estat subjectes a través de les edats i dels medis ambients, ens posen de relleu que llur generació i transformació han estat mogudes i regulades, obedièntes a les lleis de l'espècie. I l'altre fet és que la Paleontologia no ens pugui oferir els suposats fòssils intermitjos, a manera d'anella, que sol-dessin una espècie amb l'altra en la via evolutiva, el qual confirma el mateix.

L'essència de les espècies en marcar els límits a la transformabilitat d'aquestes, ho fa segons unes lleis, moltes de les quals ens són perfectament conegudes. La primera de totes és la llei fisiològica de la sang i del sexe. Els éssers vivents deixats lliures en plena natura o en estat selvàtic l'instint els mou irresistiblement a reproduir-se amb la unió d'altres de la mateixa espècie i àdhuc de la mateixa varietat. Aquesta llei bàsica fonamental és la que ha privat d'una part de portar la confusió més enorme dintre el regne animal; i d'altra part ha ocasionat la creació de varietats, afavorida sovint, o estimulada pel medi ambient.

A més a més aquesta mateixa llei de la mescla sexual en ésser intervinguda i conjugada per l'home, aquest s'ha trobat i es troba cada dia limitat per la seva irreductibilitat en la creació de noves varietats.

Adhuc quan resulta fecund el creuament de dues espècies veïnes, els fills o individus reïxen infecunds, tancant adés d'un cop la porta a l'evolucionisme radical, com en la mescla, per exemple, del cavall amb l'ase, que dona el mul. D'aquesta manera tots els canvis que s'han obtingut, per notables que hagin estat queden closos dintre del tipus específic. Igualment en la naturalesa lliure les formes noves sorgides per casualitat desapareixen per si soles després d'algun temps i ressurt el tipus primitiu de l'espècie. I les que han estat assolides per artifici, deixades lliurement, escolats uns processos sols de reproducció ressegueixen aviat també els tipus primitius. Jamai, però, s'ha aconseguit fer passar un animal d'una espècie a una altra, com per exemple convertir coloms en ànecs, ni ovelles en cabres, ni llebres en conills.

La llei de la mescla sexual està íntimament unida amb la de l'herència i de la consanguinitat. Segons aquesta els caràcters fisiològics i morfològics es transmeten de pares a fills i sovint d'avis a néts per la generació. L'individu deixat sol en compte de millorar tendeix a la degeneració i a adoptar caràcters pejoratius. De manera que s'acompleix una evolució al revés. En la formació artificial de varietats, les qualitats noves adquirides o millor dit fetes adquirir per la intervenció de l'home, per la generació s'hereden. Comunament s'admet que els caràcters d'una nova varietat queden fixats, i es transmeten de pares a fills al cap de cinc o sis anys. La pràctica, però, contradiu sovint aquest principi. Car si bé és veritat que al cap de cinc o sis anys una varietat artificial abandonada lliurement segueix reproduint els mateixos caràcters uns anys encara, no és menys cert que passats aquests, després de quatre o cinc més (depèn de diverses circumstàncies), ressegueixen els caràcters primitius de la varietat natural.

Aquests fets són ben eloqüents. Demostren que cada espècie nativament i perennalment té una morfologia anatòmica determinada fixa, si no essencialment immutuable. És la forma característica de l'espècie. I és la que no pot superar-se de cap manera i que constitueix l'obstacle invencible a l'evolucionisme radical o pròpiament anomenat. En les bèsties i aus domesticades perquè tantost hom abandona la intervenció per mitjà de la selecció i altres tractaments, reverteixen de pressa devés son tipus originari natiu. I en les no domesticades, per tal com, mesclant-se segons son instint i amb més conformitat amb les lleis fisiològiques, van anant reproduint indefinidament el mateix tipus específic únic, o quasi únic. Les varietats d'una mateixa espècie que en estat de natura existeixen la llei de la contingència facultat a bastament per a atribuir llur origen, formació i fixesa, a l'adaptació i influència del medi ambient. Mes aquesta adaptabilitat i influència tenen un límit, com la Paleontologia confirma, car malgrat les transfiguracions i catàstrofes geològiques, una mateixa espècie ens és mostrada dintre d'una oscil·lació de caràcters més o menys ample, amb uns mateixos trets típics inconfusibles.

Tot això demostra encara una cosa més: que si les variacions de les espècies són sempre subordinades i regulades per les exigències de la immutabilitat de les essències, tant com per la inestabilitat de la matèria orgànica, una espècie en tant serà més perfecta en quant les característiques morfològiques

contingents per instint natural o bé per pur artifici humà, es conformin més adequadament a aquelles. Així si per cas hi ha cap variació, modificació o si es pretén tota una evolució moderada, aquesta es desenvoluparà en el sentit, no pas d'allunyament de les característiques de l'espècie originària per a donar lloc a l'origen d'una altra espècie, sinó d'atansament als caràcters ideals més perfets arquetipus de la mateixa, en un procés constant de subordinació dels éssers concrets i contingents a la immutabilitat de l'arquetipus de l'espècie i que és el que constitueix llur essència. L'home, doncs, en els seus experiments de noves varietats d'una banda, proclama la mobilitat de les realitzacions contingents, i d'altra banda la immutabilitat i perfecció de les espècies i en les seves experimentacions es regula i guia per aquestes i les pren per ideal. Sota aquest punt de vista i amb imatgeria molt llunyana podríem dir que les espècies en estat selvàtic vénen a ésser una mena de matèria prima que Déu ha fornit a l'home per tal que amb la seva intel·ligència i l'aplicació de les lleis que les regulen faci resplendir més la Seva obra i l'excel·lència de la capacitat humana, senyorejant en la creació visible.

Així tenim, per exemple, el cas de la gallina que ja hem retret altres vegades. Aquesta au en estat selvàtic fa com un parell de postes a l'any, d'uns quinze a vint ous cada posta, i precisament en l'època de gelosia. En l'estat domesticat les varietats seleccionades com la Legorn per no citar-ne sinó una, per terme mig ponen uns dos cents cinquanta ous a l'any. Què és més gallina, quin tipus s'acosta més a l'espècie *gallina*, la selvàtica o bé la domesticada i seleccionada, sorgida de l'artifici humà?

El cep en estat silvestre es troba en diversos indrets de la terra. En aquest estat produeix uns raïms petits, d'uns granets minsos, que no arriben al gruix de grans de rosari, i el suc dels quals és un líquid que no es pot beure. L'home ha creat les grans varietats riques i fecundes, d'un líquid savorós, que constitueixen la bevanda més gustosa de l'home civilitzat. L'evolució conjugant la llei de contingència de formes accidentals, marca un atansament, en compte d'un allunyament del tipus ideal de l'espècie.

Què podríem dir de la patatera i de la remolatxa de sucre? És una i altra de les conquestes modernes de l'home. S'erra càndidament l'home que creu que aquestes dues plantes existeixen així en estat silvestre. En aquest estat hom pot trobar-les a la zona herbosa tropical i subtropical. Produeixen poc i dolent. La fècula de la patata silvestre pot estimar-se en uns dos per cent. El sucre de la remolatxa en uns tres. Aquestes plantes, *civilitzades*, si pot dir-se així, rendeixen del dotze al quinze de fècula i sucres respectivament. Quina s'acosta més al tipus ideal de l'espècie amb totes les seves característiques, la remolatxa i patatera silvestre o bé les varietats creades per artifici de l'home? Indubtablement que les segones.

Això, oi més de demostrar que l'evolució si és cas que existeix d'alguna manera, atansa els individus més i més devés els tipus ideals de l'espècie, en compte d'allunyar-los-en, confirma la fixibilitat i immutabilitat essencial de les espècies. I, com sigui que abandonades a son desenvolupament espontani aviat degeneren i s'allunyen així de l'arquetipus de l'espècie, tira per terra aquell dogma de l'evolucionisme radi-

cal que proclama que l'evolució no és mai regressiva. Tals principis i fets d'experiència inclouen moltes conseqüències que al lector sagaç no se li ocultaran, i que si per cas ja deduirem nosaltres un altre dia.

ANGEL GRAU

(1) *A companion to Mr. Wells's Outline of History*, London, Sheed and Ward, 31 Paternoster Row, E. C., 1926.

(2) Ens referim a la pel·lícula *A la casa del gorila*. En ella els autors de l'explicació han estat, almenys, lleugers

en l'ús de certes frases, les quals semblaven endreçades a fer fixar l'atenció del públic en el possible origen i parentiu de l'home amb el gorilla. Si la pel·lícula conté en si bel·leses interessants innegables, car dir també tot l'amaniment parencós, hàbil i artíficiós amb què estan arreglats tots aquells paisatges en els quals vol hom fer remarcar una similitud entre l'home de les tribus del Congo i el gorilla. Aquesta similitud s'esvaeix de seguida que hom abandona la pose, i apareix el gorilla veritable, enfilat i trampolant d'un arbre a l'altre de la selva tropical. Aleshores el que frapa és la gran dissemb'ança.

(3) La paraula quidditat és sinònima d'essència.

Lleó XIII i la qüestió social

Ens plau reproduir la crítica que l'eminent escriptor i bon amic Manuel de Montoliu, ha publicat en el "Breviari crític" de la Veu de Catalunya, sobre el darrer llibre del nostre company J. Civera i Sormaní.

Heus ací el que diu el prestigiós crític:

"Una obra excel·lent d'orientació és aquesta que acaba de donar a llum el distingit publicista J. Civera i Sormaní, en la qual tracta amplament de la influència extraordinària que el "papa dels obrers", el Pontífex Lleó XIII, de gloriosa memòria, exercí en l'evolució de la qüestió social en el darrer quart del passat segle. El llibre del senyor Civera serà benvingut per tots els catòlics, que, seguint l'exemple d'aquell gran papa, es preocupen per la sort de la classe obrera. Mancava entre nosaltres un llibre com aquest. Avui que als ulls de molta gent il·lustrada aquesta preocupació sembla monopolitzada pels representants de les idees socialistes en les seves diverses formes, un llibre com aquest, en què tan clarament destaca la decisiva intervenció del catolicisme en el procés de les reivindicacions obreres, resulta altament al·lisonador. Si a l'excel·lència del contingut doctrinal i expositiu d'aquest llibre afegim la bella i ordenada estructura que l'autor ha sabut donar a la seva matèria, no estranyarà ningú que jo qualifiqui de model aquest darrer treball del nostre laboriós escriptor catòlic que ja fa tants anys ve donant mostres de la seva sòlida preparació en el camp de les qüestions socials. Precedeix l'obra una biografia de Lleó XIII, escrita amb aquell amor i aquella comprensió que tot biògraf ha de sentir envers el seu biografat perquè la figura d'aquest resulti viva i palpitant als ulls del lector. L'àrea de la influència del gran Papa en el terreny de la qüestió social, està bellament dividida en sengles capítols, en els quals l'autor passa revista al moviment social d'aquell temps en els principals pobles europeus i són estudiats separadament els principals problemes doctrinals i pràctics de la qüestió social en llur relació amb la intervenció catòlica durant aquell papat. El llibre es clou gentilment amb una acurada traducció de la magna encíclica de Lleó XIII "Rerum novarum", aquest inoblidable document que ve a ésser la Carta magna de les reivindicacions obreres en sentit catòlic i el monumental programa de tota l'acció social catòlica de l'esdevenidor. El llibre del senyor Civera té, però, un altre interès que el purament expositiu. L'autor pren peu en diferents punts de la doctrina predicada per aquell gloriós

Pontífex per defensar les seves opinions personals. És sabut que en aquesta, com en altres doctrines de l'Església catòlica, hi ha sempre matèria opinable al costat dels principis indiscutibles. El mateix autor ho reconeix quan escriu: "Els catòlics d'arreu del món varen escoltar la veu orientadora del gran pontífex, però és natural que es dividissin en matèria opinable. Coincidien en les coses essencials, però de vegades es suscitaven polèmiques sobre les orientacions que cal donar a les agrupacions professionals." En aquestes matèries opinables, l'autor pren una posició determinada i aprofita el seu llibre per a sortir a la seva defensa. Així, el llibre pren de tant en tant, un to de polèmica i moltes de les seves planes estan dedicades a defensar dues de les idees que han estat objecte de més apassionats debats en l'opinió catòlica: la licitud de la sindicació professional i la de la vaga justificada. El senyor Civera esgrimeix hàbilment les armes de la dialèctica i de la doctrina catòlica en defensa de la seva posició personal en aquestes dues qüestions. Ell està situat francament en la que podríem anomenar esquerra de la democràcia cristiana. Nosaltres, que som absolutament profans en aquestes qüestions, ens abstindrem de pendre partit, i ens acontentarem amb el nostre modest homenatge a la noble sinceritat de les conviccions del nostre escriptor i amb un elogi categòric de tota aquella part del llibre consagrada a enaltir els principis doctrinals que uneixen tots els catòlics en la qüestió social, d'ençà que Lleó XIII aixecà la seva veu per a definir el criteri de l'Església en la solució dels greus problemes que afecten la sort de la classe obrera. No sols trobem en el llibre del senyor Civera un vertader luxe d'arguments en defensa de la tesi catòlica; hi ha també un davassall de sòlida i extensa erudició que permet a l'autor il·lustrar els seus raonaments amb cites tan triades com oportunes dels més notables escriptors catòlics europeus que s'han ocupat d'aquests problemes seguint el camí obert providencialment per la sàvia paraula d'aquell gloriós pontífex. L'Església catòlica no ha tingut necessitat de construir cap nova ideologia ni d'inventar cap nou sistema d'organització social per assenyalar els seus remeis a la greu qüestió social moderna. No li ha calgut fer altra cosa que treure les conseqüències oportunes de la seva vella i sempre fecunda tradició espiritual..."

M. DE MONTOLIU

Llibres nous

La Vera Efigie del Poverello. — Miscel·lània de filosofia religiosa, pel P. Miquel d'Esplugues. Editorial Franciscana. — Preu: 5,50 ptes.

Podríem dir que aquest llibre de l'il·lustre caputxí P. Miquel d'Esplugues és el fermall d'or que va tancar l'any franciscà. S'ha parlat molt del nostre Pare Sant Francesc, però la majoria dels que ho han fet s'han ocupat únicament de la part anecdòtica. S'han dit tantes coses sobre la vida lluminosa del Pobriçó d'Assís, que un hom no pot resistir la temptació d'acceptar les llegendes poètiques com fets històrics. Com més gloriós és un sant, més nombroses són les llegendes que ha creat la poderosa fantasia del poble. Arriba un moment que no sabeu on acaba la llegenda i on comença la història. El P. Miquel d'Esplugues amb els seus ulls escrutadors ha penetrat dins l'ànima del nostre Pare i bandejant l'anècdota, ens ha posat de manifest tota la llum que portava dintre. El P. Miquel no es val com altres autors de terminologies enrevessades per exposar les seves teories. Certament que sempre és profund i diu coses molt pregones que revelen llargues cogitacions, però sempre es fa entenedor. I és que el savi caputxí segueix camins de llum i li fan basarda les tenebres. Hi ha homes joveníssims que ja són vells, i n'hi ha d'altres que malgrat la neu dels anys blanquegi llur testa brilla en els seus ulls la flama eterna de la joventut. El P. Miquel pertany a aquest darrer grup. Passen els anys i el seu esperit esdevé més lluminós i transparent.

En el pròleg ens diu el P. Miquel que vol establir diferència entre *vera* efigie i la vera efigie. En sec, "vera efigie", dringaria massa a troballa, que hom, incautament, cregués perfecta. I objectivament, segueix dient, tan sols puc assegurar que la "vera efigie" és producte d'un esforç i d'uns mètodes per arribar a síntesis transparents de psicologia franciscana.

El P. Miquel d'Esplugues creu molt encertadament, que la vera efigie del Pobriçó és integrada en uns quants textos primitius. Per a revelar-la, diu, no hi ha com reaccionar profundament sobre aquests textos. I sobre la figura de Sant Francesc, a través de les investigacions històrico-crítiques i dels estudis, més o menys objectius, dels grans autors, de tota escola, dels segles XIX i XX.

En el pòrtic fa uns comentaris molt subtils sobre la paradoxa del Cristianisme i del Sant d'Assís. Segons com se miri, diu, el Cristianisme, és una paradoxa immensa. Paradoxa, és clar, ponderada, raonable, objectiva, divina i, no cal dir, eficientíssima. Tal com era constituïda, diu en un altre indret, mai no ha existit una més gran paradoxa que la Sagrada Família. La inversió dels termes era completa. Divinal preludi, en fets, de les doctrines de Crist, en la santa casa de Natzeret "els primers eren els darrers i els darrers eren els primers". L'Evangeli, ens diu el Pare Miquel, és renunciar assenyadament les valors dels temps per gaudir i excel·lir en el temps i en l'eternitat. El Cristianisme no es sosté ni es propaga, ni influeix, sinó dins aquest esperit. Mai l'esforç

cristià no és tan poderós i fecund segons Déu, que quan és més magre segons el món. Mai en realitat no és més magre i estèril que quan, infidel a la seva llei immanent, malda per a fer el fort en el món i com el món. *Cum infirmor tunc potens sum*, digué Sant Pau en un moment de doble inspiració: la divina i la del geni.

El P. Miquel demostra amb una argumentació molt sòlida que els esperits profunds, majorment paradoxals, són els més capacitats per copsar aqueixa desconcertant, però objectiva i harmònica paradoxa que és la religió del Natzeret. Esmenta Sant Agustí i Sant Pau, "homes cims, com a genis i com a paradoxals."

Reprodueix la silueta de Voltaire, feta per Joubert i traça mestriolament la de Nietzsche, morbós i desequilibrat, i la de Chesterton, "l'apòstol modern de fecunditats insospitades".

Després passa a ocupar-se de la vera efigie del Poverello. La figura de Sant Francesc, diu, és una figura solitària. És certa aquesta afirmació, car no es pot confondre amb cap altra. Ara no es cregui, exclama modestament el P. Miquel, que ens proposem esmenar la plana a tothom i descobrir, gairebé, les Illes Britàniques. Pensar que al cap de set segles hom pot descobrir Sant Francesc, fóra, diu, un cas d'idiotisme. Si de cas, el que hom pot fer és despullar-lo.

Heus ací el mèrit cabdal de l'obra de l'eminent caputxí. Ha sabut llevar del cos gloriós del Pobriçó les draperies amb què els homes l'han desfigurat, per tal que resplendeixi al nu l'efigie espiritual, obra de Déu.

Els segles han anat amuntgant damunt el Sant gloriós, draperies que no li escauen o bé que el desfiguren; i el P. Miquel, alça el braç, esquinça les draperies i ens mostra la seva efigie tota lluminosa. Ha fet el mateix que els artistes que fan desaparèixer la calç i la pols dels antics monuments per tal que surtin altra vegada a la llum les pintures murals que posen de manifest la civilització d'èpoques llunyanes.

• Ens fariem interminables si haguéssim de posar de relleu tots els encerts que conté l'obra que comentem. Moltes coses es podrien dir sobre els capítols en els quals es parla magistralment de la castedat, de l'obediència i de la Regla i vida dels Framenors.

La lectura de l'obra del P. Miquel, produeix una gran delectació. En llegir-la un hom té la sensació que segueix una senda amarada de llum sota un cel d'una blavor puríssima. Hi ha tantes abjeccions a la vida que el cor s'omple de gaudi quan troba un gran esperit que li mostra el camí que mena a la llum i a la pau.

Els que vulguin conèixer i estimar el Pobriçó, que llegeixin i meditin l'obra lluminosa del savi caputxí P. Miquel d'Esplugues, una de les mentalitats més fortes de la nostra terra.

J. CIVERA I SORMANI

Fora de l'Evangeli no existeix la llei de l'harmonia humana, com no existia abans de la seva predicació, i prescindint d'ell és impossible que existeixi en una forma racional i lluminosa.

Fets de la setmana

Com més el Ministre de Finances ha anat depurant la liquidació del pressupost de l'any 1927, millor aquest ha resultat. El petit dèficit de 16 milions que donava la primera liquidació, s'ha convertit en un petit superàvit.

Davant de tan satisfactori resultat, el Consell de Ministres, després de felicitar entusiàsticament En Calvo Sotelo, acordà per unanimitat celebrar-ho liquidant a despesa de la Hisenda tots els préstecs de 25 pessetes en avall existents en els Monts de Pietat i establiments similars, ordre que ja s'està portant a cap arreu, rescatant així els pobres interessats els objectes fiadors dels dits préstecs.

L'import de l'almoïna pujarà més milions del dos o tres que es calculaven de primer antuvi. Solament Madrid se'ls engolirà.

Els pressupostos de l'any passat s'han prorrogat per aquest any.

L'enquesta sobre l'esdevenidor del liberalisme feta per un diari madrileny liberal de debò, posa de manifest que quasi ningú no sap ço que és liberalisme, resultant un *galimatias* indesxifrabable i ridícul.

Altra enquesta ha cridat aquests dies l'atenció. Es refereix al Parlamentarisme, i entre els que hi han pres part (solament es fa entre els presidents de Cambres europees), s'hi compta el senyor Yanguas, president de l'Assemblea Nacional, que diu, en resum, ço que segueix:

"Les relacions entre el Poder legislatiu i l'executiu constitueixen una característica fonamental en la vida política moderna. Ha de governar l'acció enèrgica i eficaç, no la frase retòrica. En un règim normal, sempre serà la intervenció del Parlament inspecció i fre del Poder executiu i els debats i votacions seran precedents necessaris per a tota reforma legislativa, però el Parlament haurà de deixar als governs responsables igual llibertat d'acció i de moviment que exigeix la complexitat dels problemes moderns.

El senyor Yanguas cita a continuació nou constitucions europees, antigues, modernes i moderníssimes, per a demostrar que en elles es reconeix el mateix en la Constitució danesa de 1849, que en la portuguesa de 1911, que en la polaca de 1921 i fins sense que l'hagués retocat Pilsudski: però la majoria d'aquestes Constitucions—afegeix el senyor Yanguas—i moltes més atorguen al Poder executiu la facultat de legislar per decret, sense necessitat de sotmetre aquestes lleis a una especial i ulterior revalidació. Aquestes són les qüestions que s'esforça en estudiar l'Assemblea Nacional. Si les resol amb encert, serà, segons el senyor Yanguas, el far que illumini el camí a altres països d'Europa que cerquen anàleg camí".

Amb motiu dels èxits financers registrats darrerament, es parla de la implantació del patró or, si bé es preveu el perill que l'or correria, naturalment.

La reforma de l'impost d'utilitats ha donat peu a molts comentaris que el govern jutja equivocats. A fi de posar les coses als seus deguts punts en matèria tan delicada, s'ha publicat la següent Nota oficiosa que, en la seva part principal, estimem digna d'ésser coneguda:

"Les informacions errònies que es vénen propa-

lant, respecte la modificació de l'impost d'utilitats per rendes de treball, tendeix a fer creure que han estat gravats els jornals dels obrers, arribant l'exageració a recollir un periòdic, lamentacions d'un nucli d'obrers que diuen veure minvats, amb la nova exacció, llurs misers jornals de quatre pessetes.

Ni sobre els de quatre pessetes, ni els de cinc, ni sobre els de sis, ni els de set, ni els de vuit, pesa cap impost ni cap gravamen.

Solament els que passin de vuit amb noranta, i es cobrin àdhuc els diumenges i dies festius, o en els de deu amb vuitanta tres, abonats solament en dies feiners, estaran subjectes a impost; igual que els superiors a aquesta xifra, quan deixin d'ésser jornals, per a prendre el caràcter de sou, per la garantia, fixesa i permanència en el cobrament".

Ha reprès les seves tasques l'Assemblea Nacional. La secció encarregada de la reforma constitucional diuen que té feina avançada, però de mal fer.

L'Assemblea anyal de Catedràtics d'Instituts ha acabat sense pendre resolucions que mereixin ésser publicades, relatives als problemes d'ensenyament que avui dia preocupen l'atenció pública. Els problemes econòmics propis de la seva professió, han estat ben estudiats. Demanen, com és de suposar, augments de sou.

* * *

No es parla de res més que de pau, a l'estranger, però no hi ha cap nació que no tingui en compte, mentrestant, el vell aforisme: *si vis pacem para bellum...*

La discussió diplomàtica sobre la proclamació de la illegalitat de la guerra, que ha tingut lloc públicament entre França i els Estats Units per boca de Briand i de Kellong, portaveus dels respectius governs, ha commogut el sentiment mundial pacifista, però també l'ha decebut fortament pel seu nul resultat. França sempre parla de la pau de cara al Rhin, i els Estats Units de cara a la seva Hisenda. Així és difícil d'entendre's.

Tothom està conforme en la illegalitat de la guerra, però no hi ha ningú que no vegi que abans de proclamar la illegalitat de la guerra cal establir la legalitat de la pau. Aqueixa legalitat, diuen, és el fonament necessari, indispensable, de la illegalitat de la guerra. Mentre hi hagi injustícies polítiques, iniquitats consagrades, violències sistemàtiques, la proclamació de la illegalitat de la guerra és un absurd, un passatemps impropri de polítics seriosos.

El govern francès continua perseguint amb mà dura els autonomistes d'Alsàcia-Lorena. Ara Poincaré vol provar, per a combatre'ls amb més eficàcia i amb menys perills, una política d'atracció. Ell personalment vol portar-la a bon terme.

Problemes com aquest, però sense tants espinguets, n'hi ha molts a Europa que fan impossible la seguretat de la pau i la illegalitat de la guerra.

L'Església perennement ha donat culte a la pobresa i ha prestat homenatge d'amor a la plebs, perquè la pobresa i la condició humil, en la vida present, si són voluntàriament volgudes, o almenys acceptades, aleshores són meritòries, estat de dignitat i en gran manera venerables.

Noticiari

PER AL CULTE DE SANT RAMON DE PENYAFORT

Donatius per la diada

	Ptes.
Suma anterior.	37
Anònim	5
J. B.	5
J. J.	1

Espanya

Ha mort a Madrid un català il·lustre, l'auditor assessor de la Rota, Dr. D. Jesús Solé i Mercader.

El doctor Solé tenia 45 anys, i fa dos anys que fou nomenat bisbe auxiliar de la diòcesi Madrid-Alcalà, càrrec que renuncià per motius de salut.

Es distingí en treballs socials i treballà molt per la federació de sindicats femenins i en la Confederació Nacional Catòlica Agrària, de la qual fou Consiliari.

Era un dels clergues més savis d'Espanya i de rellevants virtuts. Descansi en pau.

--Nostre molt estimat col·lega, la prestigiosa *Revista Popular*, fundada pel primer propagandista catòlic dels temps moderns Dr. Sardà Salvany, i avui dia dirigida per l'il·lustre Dr. Carreras, ha publicat l'última efusiva Benedicció Papal, amb la qual són en número de "trenta quatre" les que ha rebut la veterana i excel·lent revista. Dubtem que n'hi hagi cap més tan ben honorada. Enhorabona cordial.

--S'ha obert un nou Concurs per a obres de text destinades als Instituts de 2.ª Ensenyança. És de desitjar que no quedi quasi desert, com l'anterior.

--Ha estat designat per a la diòcesi de Pamplona el doctor Tomàs Muñiz i Pablos, eminent personalitat i benemèrit de l'Església.

--Pluja de milions: el Consell Superior de Ferrocarrils ha destinat 1.433 milions de pessetes per a millores de les vies durant quatre anys.

--Ha començat a funcionar a Lleyda el Tribunal de Nois format per elements molt prestigiosos d'aquella florent ciutat.

--Durant la darrera setmana la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis ha cobrat per impositcions d'estalvi 4.370.441 pessetes i ha pagat per reintegres d'estalvi 2.581.736 pessetes, resultant una diferència de 1.788.705 pessetes a favor de les impositcions. En la mateixa setmana s'obriren 884 llibretes noves.

--Els Sindicats Agrícoles de Catalunya volen fer un escaient homenatge a la Federació Agrícola de la Conca de Barberà amb motiu del plet que ha guanyat que tan afavoreix tots els Sindicats. L'acte promet ésser important de debò.

--El Sindicat Catòlic Agrari de Yecla ha celebrat la seva anyal Assemblea que ha posat de manifest el desenrotllament que ha pres, com quasi tots els seus similars. Algunes xifres ho diuen eloqüentment. El Sindicat ha fet als seus socis 1.746 préstecs per valor de més de 2.000.000 de pessetes. La seva Caixa d'Estalvis ha rebut 708.513 pessetes d'impositcions i n'ha pagat 547.408.

--La premsa fa notar la part interessant que els

obers de Zamora han pres a l'enterrament d'aquell exemplar Bisbe que ha mort després d'una llarga vida tota consagrada a la glòria de Déu i al bé del poble. R. I. P. A.

--Ha passat a millor vida a Loyola el reverend P. Astrain, un dels més eminents savis de la Companyia de Jesús, religiós exemplaríssim. E. P. D.

--Les joventuts Catòliques de Biscaia treballen de valent per a fer-se cada dia més nombroses i de profit. A Bilbao acaben de reunir-se celebrant actes públics grandiosos i Conferències privades de gran interès.

Aquest moviment va progressant i intensificant-se arreu.

Estranger

Ha estat aprovada la nova llei electoral portuguesa. Tindran vots tots els homes emancipats. Les dones, no.

--L'antic president del Consell de Xina, senyor Lou, ha vestit l'hàbit benedictí.

--Anglaterra ha posat en llibertat a 215.000 esclaus, a Serra Lleona.

--La senyora Bronweld-Vitringra, diputada del Parlament d'Holanda, ha penjat els hàbits polítics i s'ha fet monja en un convent de benedictines.

--Per estranya anomalia, als Estats Units, des de la implantació de la Llei Seca prohibint el consum de tot llinatge d'alcohols, han augmentat les víctimes d'aquesta metzina, la qual cosa fa tan poc honor al govern, com als transgressors de dita Llei.

--La ciència alemanya diu que no hi ha millor sanatori que el vol, i que val més emprar en aeroplans per a malalts, els diners que s'esmercen en sanatoris muntanyencs o marítics.

Als nostres lectors

Alguns subscriptors ens han escrit planyent-se que actualment no es rebi tallada CATALUNYA SOCIAL. Certament que aquest és un petit avantatge, però si ens hem decidit a servir-la simplement plegada ha estat en benefici dels nostres subscriptors. Quasi sempre es rebia amb dos dies de retràs. En molts indrets no arribava fins el dilluns. Suprimint l'operació de tallar-la i de col·locar en cada exemplar els corresponents agafadors, pot ésser tramesa als subscriptors el mateix dia que surt de les màquines. Si els paquets arriben a l'Administració de Correus més enllà de les sis de la tarda, aquests resten a les oficines fins l'endemà. Cal que es facin càrrec els nostres subscriptors que en les circumstàncies actuals, la premsa està subjecta a la prèvia censura. Abans, doncs, d'entrar el número en màquina cal prèviament obtenir la seva aprovació. El compliment d'aquesta disposició representa la pèrdua d'un dia. Per altra banda, no creiem, però, que impliqui una molèstia desmesurada als subscriptors, als quals estem sempre disposats a complaure, l'haver de tallar les planes de la nostra publicació.

Preguem, per tant, als nostres estimats subscriptors dels quals hem rebut sempre tantes proves de consideració i d'afecte que, tenint en compte els nostres bons intents d'aconseguir que rebin amb puntualitat CATALUNYA SOCIAL, acceptaran gentilment aquesta petita molèstia.

JARABE PUIG

Exigiu l'adjunta marca registrada

XAROP PUIG

preparat per Z. Puig.—RIPOLL

Antiga i acreditada preparació per a combatre les pulmonies, bronquitis, catarros, tos i totes les afeccions de l'aparell respiratori.

Seixanta anys d'èxits continus.

De venda: en totes les farmàcies i centres d'específics.

LA BIBLIA

DE

MONTSERRAT

Aquesta traducció dels textos originals de la Bíblia amb el corresponent comentari, constarà de 23 volums de més de 300 planes en gran format. Únicament es ven per subscripció a tota la sèrie de volums. El preu de cada volum relligat és de 30 ptes. El pagament s'efectuarà a l'entrega de cada volum.

Demaneu prospectes especials al R. Pare Administrador de les Publicacions.

MONESTIR DE MONTSERRAT (BARCELONA)

Ganivets, navalles, tisores i tota mena d'articles de tocador

Taller d'esmolar navalles i altres eines de tall

PLAÇA DEL PI, 3 (davant l'Església)

Acadèmia Cots

Direcció general: Portal de l'Angel, 10--BARCELONA

FUNDADA EN 1879

Telèfon 5041 A.-Apartat 782

CLASSES SELECTES separats els dos sexes per diferents pisos i escales

COMERÇ - IDIOMES

Procediments eminentment pràctics

CLASSES GENERALS, QUOTA MODICA

Constantment l'ACADEMIA COTS rep demanda d'alumnes per ocupar bones places.

ASSIGNATURES: Teneduria.—Càlcul.—Lletra comercial.—Correspondència.—Mecanografia.—Taquigrafia.—Francès i Anglès.—Alemany.—Classificació i Arxiu.—Alts estudis comercials.—Ortografia.—Dibuix industrial.—Lingüòfons.—Màquines de calcular, etc.

Companyia Transatlàntica

VAPORS CORREUS ESPANYOLS

Serveis Regulars

RAPID } Espanya-Nova York
DIRECTE } 9 expedicions a l'any.
RAPID: Nord d'Espanya a Cuba i Mèxic
16 expedicions a l'any.
EXPRESS: Mediterrani i l'Argentina
14 expedicions a l'any.
LINIA: Mediterrani-Cuba-Mèxic-Nova Orleans
14 expedicions a l'any.
" Mediterrani, Costa Firme i Pacífic
11 expedicions a l'any.
" Mediterrani a Fernando Póo
12 expedicions a l'any.
" a Filipines
3 expedicions a l'any.

Servet tipus Gran Hotel.-T. S. F.-Radio-telefonía.-Orquestra.-Capella, etc., etc.

Per informes, a les Agències de la Companyia en els principals ports d'Espanya. A Barcelona oficines de la Companyia: Plaça Medinaceli, 8

NO POT MANCAR EN CAP CASA

LA PARAULA CRISTIANA

Revista mensual: 100 pàgs. de text

Subscripció: Un any, 25 ptes.

Mig any, 15 ptes.

Número solt, 2'50 ptes.

Administració: C. dels Angels, 22 i 24
BARCELONA

URALITA
EL MILLOR MATERIAL PER A COBERTES

FRANQUEO CONCERTADO